

5.SINIF 1. TEMA ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

TÜRKÇE

Bu kitapçık İZMİR Ölçme Değerlendirme Merkezi
tarafından hazırlanmıştır.

1. • Üç çocuklu bir aileye bakıyor.
• Limana bakan penceresinden deniz görünürdü.
• Çocuğum, sen derslerine bak.
• Yemeğın tadına bakar mısınız?

“Bakmak” sözcüğünün anlamı eşleştirildiğinde seçeneklerden hangisi dışta kalır?

- A) Bir şeyin yüzü bir yöne doğru olmak.
B) Beslemek, geçindirmek.
C) Yoklamak, incelemek, denemek.
D) Aramak, çevreye göz atmak.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düşüncenin yönünü değiştiren bir ifade kullanılmıştır?**

- A) Biri, bütün gece hastanın başında bekledi.
B) Her bildiğini söyleme fakat her söylediğini bil.
C) Mutluluk ve sevgi paylaştıkça çoğalır.
D) En büyük hazinemiz hafızalara kazınan anılarımızdır.

3. “Tiyatro yeteneği olan öğrencileri tespit etti.” cümlesinde altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı değişir?

- A) yönlendirdi
B) belirledi
C) buldu
D) saptadı

4. Sağlıklı bir iletişimin en önemli özelliği işitilebilir bir ses tonuyla konuşmaktır.

Altı çizili sözcüğün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Duyulacak şekilde konuşmak
B) Bağırır bir şekilde konuşmak
C) Gerçekçi ifadelerle konuşmak
D) Vurgulu bir şekilde konuşmak

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüklerin cümleye kattığı anlam yanındaki parantezde yanlış verilmiştir?**

- A) Çocuk, düşe kalka yürümeye çalışıyordu. (güçlülkle)
B) Evin arka bahçesindeki ağaçta tek tük meyve vardı. (çok az)
C) İşlerini günden güne daha iyi yapması herkesi sevindirdi. (gittikçe)
D) Yaptıklarını bize yarım yamalak anlatmak istiyormuş. (ayrıntılı)

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim kullanılmamıştır?**

- A) Bu kalemleri bulana kadar akla kararı seçtim.
B) İşe geç kalmamak için sabah erkenden uyandı.
C) Çok tatlı, cana yakın ve tez canlı bir çocuktur.
D) Annesi, istediğini yapmayınca küplere bindi.

7. Dikkat Sevinç Tutumluluk Büyükleme

Bu kutucuklardaki sözcüklerin karşılığı olan deyim aşağıdaki cümlelerin hangisinde yoktur?

- A) Oyunağı babasının elinde görünce ağı kulaklarına vardı.
B) Yaptığı iş çok hassas olduğundan gözünü dört açıyordu.
C) Apartmanın yeni görevlisinin burnu pek havada.
D) Ekmek elden su gölden geçiniyor bizim kardeş.

8. **Aşağıdakilerin hangisinde deyim yoktur?**

- A) Dedemi özlemiştim, adeta burnumda tütüyordu.
B) Birden yola fırlayınca yüreğim ağızıma geldi.
C) Motor gürültüleriyle artık kafamızı şişirmişti.
D) Elindeki projeyi yetiştirebilmek için çok çalıştı.

- 9.

Bazı deyimlerdeki sözcükler gerçek anlamını korur.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamayı örneklemektedir?

- A) Etekleri zil çalmak
B) Paçaları tutuşmak
C) Çoğu gidip azı kalmak
D) Ağı kulaklarına varmak

10. Geçmişten günümüze gelen, uzun deneyimlerden yararlanarak kısa ve özlü öğütler veren kalıplaşmış söz olarak tanımlanır atasözü.

Öğrenci, "Gönül alıcı, güzel sözlerle karşımızdakinin inadı yenilebilir." anlamında bir söz aramaktadır.

Seçeneklerin hangisini işaretlerse doğru yapmış olur?

- A) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
B) Ne ekersen onu biçersin.
C) Yersiz inat zarar getirir.
D) Tatlı söz dinletir tatsız söz esnetir.

11. Sanatçı için: "Bu dünyadan bir dikili ağacı olmadan göçmek istemeyen kişidir." tanımı sıkça karşımıza çıkmaktadır.

Bu cümledeki altı çizili sözün anlamını aşağıdakilerden hangisi karşılar?

- A) Doğaya emek vermeden
B) Geleceğini garanti ederek
C) Okuyucularına ulaşmadan
D) Kalıcı bir eser üretmeden

12. • Öğrenciler, öğretmenlerini can kulağıyla dinliyordu.
• Eski okul arkadaşım burnumda tütüyordu.
• O davranışından sonra hepimizin gözünden düşmüştü.
• Uzaktan el sallayan arkadaşımı şimdi gördüm.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi, verilen cümlelerde deyim oluşturmamıştır?

- A) göz
B) kulak
C) burun
D) el

13. "Her yaz tatilinde İzmir'e gelir, ayağının tozuyla ilkokul öğretmenini ziyaret ederdi."

Bu cümlede ki altı çizili deyimın anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birlikte geldiği arkadaşlarıyla
B) Büyük bir mutlulukla
C) Zaman kaybetmeden
D) İşlerini yarım bırakarak

14.

Yüreğim ağzıma geldi.

Kulaklarım inanmadım.

Ağzı kulaklarındaydı.

Aşağıdakilerden hangisi, bu kahramanların cümlelerindeki duyguyu ifade etmez?

- A) Sevinmek
B) Şaşırarak
C) Korkmak
D) Şüphelenmek

15.

Ataların, uzun denemelere, gözlemlere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak veren ve kalıplaşmış bir biçimi olan, benimsenmiş kısa, özlü sözler "atasözü" denir.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi "tutumluluk" ile ilgilidir?

- A) Herkes ektiğini biçer.
B) Damlaya damlaya göl olur.
C) Birlikten kuvvet doğar.
D) Terzi kendi söküğünü dikemez.

16. İnsanı insan yapan, yüzüne güzellik katan ve onu sevdiiren tek şey kalbinin temizliğidir. Yoksa hepimiz aynıyız, etten ve kemikten oluşmuş bedenleriz. Bizi birbirimizden ayıran tek şey kalplerimizin özelliğidir. Eğer temiz ve güzel bir kalbiniz varsa, bu dışınıza yansır.

Metinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

- A) Bütün insanlar aynı özelliklere sahiptir.
B) İnsanın yüzü güzelse kalbi de güzeldir.
C) Bazı kişiler kıskanç olurlar.
D) İnsanı insan yapan kalbinin güzelliğidir.

17.

Bu bahar havası, bu bahçe;
Havuzda su şırl şırlıdır.
Uçurtmam bulutlardan yüce.

Bu dizelerin şairi için aşağıdakilerden hangisini söylemek doğru olur?

- A) Geleceğe karşı karamsar
B) Yaşama sevinci taşıyan
C) Sevdiğine özlem duyan
D) Herkesi seven ve koruyan

18. Bir eşyanın antika olabilmesi için tarihe tanıklık etmesi ve nadir bulunan bir eşya ya da obje olması gerekir. Resim, heykel, mobilya, kap kacak gibi farklı objeler de antika değeri taşıyabilmektedir. Eski zamandan kalma, tarihsel bir dönemi yansıtan antikalar insanların bu konuya olan merakı sayesinde koleksiyon hâline gelmiştir. Antika eşyalar tarihte önemli kişilere ya da önemli tarihsel döneme ait olabilmektedir. Bunun yanı sıra uzun yıllar iyi korunmuş eşyalar zamanla antika değeri kazanabilmektedir.

Bu paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Antikalar eski zamanlardaki yaşantıyı yansıtır.
B) Nadir bulunan eşyalar antika özelliği taşır.
C) Tarihteki ünlü kişilerin eşyaları da antika olabilir.
D) Eskiyen bütün eşyalar antikadır.

19. Hamur hâline getirilmiş killi toprağın pişirilmesiyle yapılan, çeşitli renk ve motiflerle süslenmiş sırlı seramik ev eşyaları veya duvar panolarına “çini” denir. Çinicilik ise, kendine özgü yapım ve süsleme teknikleriyle yüzyıllardan beri yaşayan geleneksel Türk çini sanatının etrafında şekillenen zanaatkarlığı ifade etmektedir. Çini süslemelerinde genellikle farklı düşünceleri simgeleyen geometrik şekiller, bitkisel süslemeler ve hayvan figürleri kullanılmaktadır.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Çiniciliğin tanımı yapılmıştır.
- B) Çininin tanımı yapılmıştır.
- C) Çininin konusu belirtilmiştir.
- D) Çininin renkleri belirtilmiştir.

20. Yalıçapkınıgiller ailesinde yer alan bayağı yalıçapkını Avrupa, Güneydoğu Asya ve Afrika’da görülür. Çoğunlukla tropik iklim koşullarında, göl, deniz ve nehir kenarlarında yaşarlar. Sırt kısımları mavimsiyak yeşil, karınları kıvımsız, kuyrukları ise metalik mavi renktedir. Bayağı yalıçapkınlarının Dünya Doğayı Koruma Birliğı tarafından hazırlanan kırmızı listenin “Düşük Riskli” kategorisinde yer alması, tehdit altında olmadıklarını ve doğadaki nüfuslarının fazla olduğunu gösteriyor.

Bu metinde “bayağı yalıçapkını” ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Fiziksel özelliklerine
- B) Yaşadıkları bölgelere
- C) Nadir bir tür olduklarına
- D) Tehdit altında olmadıklarına

21. Mardin Müzesi Uçurtma Festivali

Mardin Müzesi’nin düzenlediğı 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Etkinlikleri bu yıl renkli görüntülere sahne oldu. Yaklaşık iki bin kişinin katıldığı festivalde hem çocuklar hem de Mardinliler uçurtma festivali ile bayram tadında bir hafta sonu geçirdi.

Metinden hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Yapılan etkinlikten hoşnut kalınmıştır.
- B) Etkinlik bir kurum tarafından düzenlenmiştir.
- C) Bu etkinlik her yıl düzenlenmektedir.
- D) Bu etkinliğe bir isim verilmiştir.

22.

EBA dosya uygulamasına kişisel dosyalarınızı yükleyebilir ve dosyanıza daha sonra ihtiyacımız olan her yerden ulaşabilirsiniz. Dosya yüklemek için:

- Sol üstte bulunan dosya yükle simgesi tıklanır.
- Açılan pencereden göz at butonu ile eklenecek dosyanın adresi belirlenir ya da açılan pencereye yüklenmek istenen dosya sürüklenir ve bırakılır.
- Dosya ismi pencerede görünür hâle geldikten sonra dosyanın sağında bulunan yükleme simgesine tıklanarak yükleme başlatılır.

eBa

Bu metinde üzerinde durulan konu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) EBA’nın sık kullanılan program olduğu söylenmiş.
- B) EBA’da yapılacak bir işlemin basamakları sıralanmış.
- C) EBA programının nasıl çalıştığından söz edilmiş.
- D) EBA’nın eğitim ve öğretimdeki yeri anlatılmış.

23.

HACİVAT : “Hoş geldin sevgili Karagöz’üm!”

KARAGÖZ : “Hoş bulduk kel kafalı kara üzüm!”

HACİVAT : “Nereden gelip nereye gidiyorsun bakalım?”

KARAGÖZ : “Bir yere gittiğim yok da oğlumla kaç saattir okuma yazma çalıştık. Biraz gezeyim dedim.”

HACİVAT : “Tabii iyi yaptın efendim kafan balon olmuştur.”

KARAGÖZ : “Hay hay kafam balon oldu da uçmasın diye boynuma yapıştırdım.”

HACİVAT : “Hemen yanlış anlama. Yani uzun zaman ders çalışmaktan kafan şişmiştir.”

KARAGÖZ : “Kafam pişti de soğutmaya çıktım.”

HACİVAT : “Allah iyiliğini versin! Neyse çalışmalar iyi gidiyor mu?”

Metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karşılıklı konuşma şeklindedir.
- B) Yanlış anlamalar vardır.
- C) Komedi ögesi bulunmaktadır.
- D) Masal türünde yazılmıştır.

24. Yeşil, yumuşak çimenlerin üzerine oturmuş, gözlerinden birbiri ardı sıra yuvarlanan gözyaşları arasında bana bakıyor. Oturduğu yerdeki çimenlerin renkli parlaltısı gözlerimi kamaştırıyordu. Gerideki bahçe duvarını gözden saklayan mor leylaklardan etrafa hafif, serin rüzgârla beraber bir koku yayılıyordu.

Bu metinde aşağıdaki duyulardan hangisiyle ilgili ayrıntıya yer verilmemiştir?

- A) İşitme
- B) Görme
- C) Koklama
- D) Dokunma

25. Atatürk’ün “Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır.” sözünü kendine ilke edinmiş bir birey verilen seçeneklerden hangisini yapmış olamaz?

- A) Bir vatandaşın, kamu mallarına zarar veren kişileri yetkili makamlara bildirmesi.
- B) Bir askerın vatan savunmasında yurdunu var gücüyle savunması.
- C) Hastalarının sağlıklarına kavuşmasını isteyen bir doktorun kendini geliştirmesi.
- D) Bir vatandaşın, sosyal yaşam içerisinde üretken olmamayı tercih etmesi.

26. Edebiyat ile ilgili müzelerden Türkiye’de en sık rastlanana, bir zamanlar yazar ya da şairlerin hayatlarını geçirdikleri ve eserlerini kaleme aldıkları evleridir. Bu evler yazar müze evi olarak adlandırılmaktadır.

Bu cümledeki altı çizili ifadenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) eğitim aldıkları
- B) yazdıkları
- C) yaşadıkları
- D) kitap okudukları

27. Sebze olarak tanımlanan ancak botanikçilere göre meyve sayılan bir sürü yiyecek var. Bir yiyeceğin bilimsel olarak meyve kabul edilebilmesi için bitkinin tohumunu içerisinde barındırması gereklidir. Yani çekirdek içeren yiyecekler teknik olarak meyve sayılabilir. Sebze ise bitkinin yenebilen diğer kısımlarına verilen isimdir. Bu bir bitkinin yaprağı, kökü veya gövdesi olabilir. Bu bilgiler doğrultusunda sebze olarak bildiğimiz ama aslında meyve olan yiyecekler arasında domates, salatalık, bezelye, zeytin bulunmaktadır.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Çekirdek içeren yiyeceklerin meyve olarak kabul edildiğine
- B) Sebzelerin yenilen bölümlerinin yaprak, kök veya gövdeleri olduğuna
- C) Sebze olarak bilinen ama meyve olan pek çok yiyecek olduğuna
- D) Bazı yiyecekleri meyve veya sebze olarak tanımlamanın gereksizliğine

28. Caretta caretta, nesli tükenme tehlikesinde olduğu için koruma altında tutulmaktadır. Denizlerde yaşar. Yumurtlamak haricinde karaya hiç çıkmaz. Sırt tarafı kırmızımsı kahverengi alt tarafı ise beyazımsı açık sarı renklidir. Bacakları yüzmeye yarayacak biçimde kürek biçimi almıştır ve dış kenarlarında en fazla iki tırnak bulunur. Oksijeni havadan almasına rağmen uzun süre su altında kalabilir. Yumurtalarını gece kumsallarda açtıkları çukurlara gömerler. Bir defada 100 yumurta bırakabilirler. En önemli yumurtlama bölgesi Adana'nın Yumurtalık ilçesi ve Belek, Anamur, Köyceğiz, Dalyan sahilleridir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Caretta caretta'nın, neslinin tükenme sebebi nedir?
- B) Caretta caretta'nın, fiziki özellikleri nelerdir?
- C) Caretta caretta'nın, yumurtlama alanları nerelerdir?
- D) Caretta caretta, yumurtalarını nereye bırakır?

29. "Çarşıya kiraz, kivi, kilim, kilit almak için çıktık." cümlesindeki alınanların adlarını sözlükteki sırasına göre dizersek hangisi üçüncü sırada yer alır?

- A) Kiraz
- B) Kilit
- C) Kivi
- D) Kilim

30.

**Bizim gibi bir can taşıyorlar ve bu dünyada bizim kadar "YAŞAM HAKKINA" Sahipler !
Onlar İçin Kapımızın Önünde
Bir Kap Yemek,
Bir Kap Su Bulunduralım!**

Bu afişteki canlılarla ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Sokağa bırakıldıkları
- B) Aç ve susuz kaldıkları
- C) Bakıma muhtaç oldukları
- D) Yaşam haklarının var olduğu

İzmir Ölçme Değerlendirme Merkezi

31.

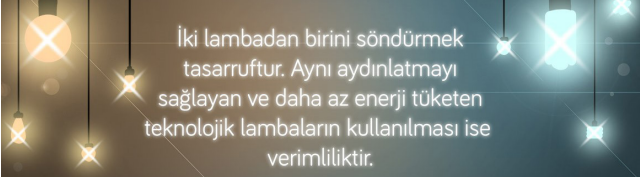
Kesilmiş bir ağaç gövdesindeki halkalar geçmişte yaşanan iklim değişiklikleri hakkında bilgi verir. Ağaç halkalarındaki açık renkli bölüm bahar ve yaz aylarının başlangıcında, koyu renkli kısım ise yaz mevsiminin sonu ve sonbaharda oluşur. Geniş yaş halkaları o yılın ılıman ve yağışlı, dar halkalar ise soğuk ve kurak geçtiğini gösterir.

Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Geniş halkalar, o yılki yağış hakkında bilgilendirir.
- B) Koyu renkli halkalar bütünüyle yazın oluşur.
- C) Halkalar, yaşanan iklimler hakkında bilgi verir.
- D) Açık renkli halkalar bahar ve yaz ayının başında oluşmaktadır.

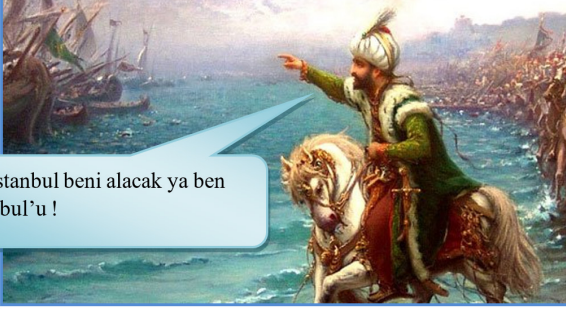
32.

Görseldeki ifadeler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tasarruf etmekle verimlilik aynı şey değildir.
- B) Teknolojik her icat, tasarrufu artırır.
- C) Tasarruflu aydınlatma aracı kullanmak verimliliklerdir.
- D) Aydınlatma araçlarından birini söndürmek tasarruftur.

33.

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethi sırasında söylediği bu söz, onun hangi özelliğini açıklamaktadır?

- A) Çalışkanlığını
- B) Güvenirliğini
- C) Kahramanlığını
- D) Kararlılığını

34.

Bu görseli anlatan şiir aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Mustafa Kemal'in kağnısı derdi, kağnısına
Mermi taşırdı öteye, dağ taş aşardı.
Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik,
Nam salmıştı asker içinde.
- B) Gün doğar, tarla kuşları uçuşurlar,
Ağır bir aydınlık, bildiğin şafak değil.
Öyle dalmış ki yüzyıllar süren uykusuna,
Uyandıramazsan/ uyanacak değil.
- C) Kadın, erkek hep koştuk cepheye
Vatan için seve seve ölmeye
Hayran oldu dünya Mehmetçiğe
Böyle bir savaştan, zaferle çıktık
- D) Kadın, çocuk demeden,
Gece gündüz çalıştılar.
Zorluklara aldırmadan,
Düşmanlarla çarpıştılar.

35.

Bu görselle ilgili kurulan cümlelerin hangisinde karşılaştırma yoktur?

- A) Tavşan civcivlere göre daha büyüktür.
- B) Civcivlerin tüyleri tavşaninkine göre koyudur.
- C) Civcivlerin kilosu tavşaninkinden fazla değildir.
- D) Tavşanla civcivler her zaman çok iyi anlaşır.

36.

Efe, Türkçe dersinde öğretmenin verdiği bir proje için internet üzerinden araştırma yapacaktır.

Efe, aşağıdakilerden hangisi ile biten bir internet adresinden yararlanırsa projesi güvenilir olur?

- A) .com.tr
- B) .edu.tr
- C) .net.tr
- D) .exe.tr

37.

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi?

Şiirin dizelerinde hangi sanata başvurulmuştur?

- A) Kişileştirme
- B) Abartma
- C) Benzetme
- D) Karşıtlık

38.

Akdeniz tuz kokuyordu. İzmir, Antalya kıyıları en koyu maviyi dantel gibi işlemişti. Kıyı boyunca sıralanan dağlar çam, zeytin, reçine kokuyordu. Mersin muz; Adana portakal, limon bahçelerinin içindeydi.

Yukarıdaki paragrafta kişileştirilen varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz
- B) Kıyıları
- C) Dağlar
- D) Dantel

39.

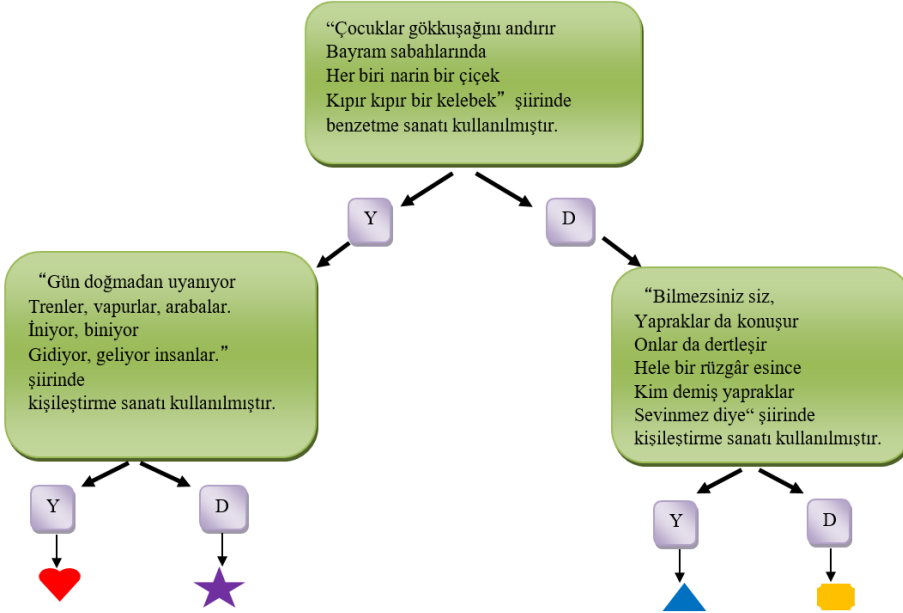
Ayarlar	Eğitim Takvimi	Eğitim Takvimi
Günlerde yer alan bilgilerin sıralamasını buradan değiştirebilirsiniz.	1 Ocak Çarşamba	1 Ocak Çarşamba
GÜNÜN SÖZÜ	GÜNÜN SÖZÜ En büyük savaş, cahilliğe karşı savaştır. (Mustafa Kemal Atatürk)	GÜNÜN ÖNERİSİ Çocuğunuzla "zaman geçirmek" ile "kaliteli zaman geçirmek" farklı şeylerdir. Kaliteli zaman; kısa dahi olsa çocukla geçirilen, anne babanın aktif dikkat ve katılımını içeren keyifli zamanlara verilen addır. Bu zaman dilimi sohbet etmek, eğlenmek, birlikte yemek pişirmek, deney yapmak, oyun oynamak ve çocuğu aktif dinlemek gibi etkinliklerden oluşur.
GÜNÜN DEĞERİ	GÜNÜN DEĞERİ Ebru Sanatı: Geleneksel Türk sanatlarının en önemlilerinden biri olan, kitleyle yoğunlaştırılmış su üstünde, özel hazırlanmış boyalarla oluşturulan desenlerin kâğıt üzerine geçirilmesi yoluyla yapılan bir süsleme sanatı.	GÜNÜN KELİMESİ Maarif: 1) Bilgi ve kültür. 2) Eğitim ve öğretim sistemi
GÜNÜN ÖNERİSİ		
GÜNÜN KELİMESİ		
GÜNÜN DOĞRUSU		
GÜNÜN ATASÖZÜ		
GÜNÜN ÇÖZÜMÜ		
GÜNÜN NEDENİ		
GÜNÜN OYUNU		

Milli Eğitim Bakanlığının yayımlanmış olduğu Eğitim Takvimi görselinden hareketle,

- I. Günün sözünde "eğitimin önemi" vurgulanmıştır.
  - II. Günün değerinde ebru sanatı anlatılmış.
  - III. Günün önerisi "zamansızlık" hakkındadır.
  - IV. Günün kelimesinde "maarif" in anlamı verilmiş.
- bilgilerinden hangisine ulaşamaz?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

40.

Bu etkinlik doğru tamamlandığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A)   B)   C)   D)

41. Bu soğukta dışarı çıkmak hiç içimden gelmiyor.

Gerçek Mecaz

Depremzedelerin anısına büyük bir anıt yapıldı.

Artık uzakları görmeli, geleceği yakalamalısın.

Gerçek Mecaz Gerçek Mecaz

I II III IV

Şekildeki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerin anlamlarına göre etkinlik doğru tamamlandığında kaç numaraya ulaşılır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

42. Saatini kurdu. (yaylı, zemberekli şeylerde yayı ya da zembereği germek)

Doğru Yanlış

Şarkıcının yeni albümü çok tuttu. (beğenilmek)

O yaramaz çocuk adeta duruldu. (temiz hale gelmek)

Doğru Yanlış Doğru Yanlış

A B C D

Cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlamlarına göre etkinlik doğru tamamlandığında aşağıdaki şekillerden hangisine ulaşılır?

A) B) C) D)

43. Yazdıklarıyla, okurlarını aydınlatıyordu. (gerçek anlam)

Doğru Yanlış

Çocuk, tabağı heyecanla iki eliyle kavradı. (mecaz anlam)

Öğretmenin verdiği kitap yaşına göre çok ağır gelmişti. (mecaz anlam)

Doğru Yanlış Doğru Yanlış

A B C D

Cümlelerdeki sözcüklerin anlamlarına göre etkinlik doğru tamamlandığında hangi şekle ulaşılır?

A) B) C) D)

44. Bir sözcüğün gerçek (temel) anlamından tamamen uzaklaşmasıyla oluşan yeni anlamlara "mecaz anlam" denir.
- Öğretmen öğrencilerinden ateş, diş, kanat ve kuyruk kelimeleriyle mecaz anlamda cümleler kurlarını istemiştir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu kelimelerden biri mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) Kardeşine senelerce kol kanat germiştir.
B) Kızımın dişi sabaha kadar ona rahat vermedi.
C) Dost dediklerini kuyruğu sıkışınca arıyordu.
D) Hasta yakınının gözleri ateş saçıyordu.

45. Meşe, toprağa çok sağlam tutunan bir bitkidir. Bastığı yerde kalın kütükler oluşturur. Bunlardan çıkan kök I örgüsü, dal budak saldığı yeri sıkıca kucaklar. Bu kütükler II meşenin sigortasıdır. Onlar sayesinde nice kurak yıllara III IV dayanıp gider.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangileri gerçek anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I. ve II.
B) II. ve III.
C) III. ve IV.
D) I. ve IV.

46. Hikâye; yaşanmış ya da yaşanabilecek olayların kurgulanması ile oluşan eserlerdir. Hikâyelerde olay, yer, zaman ve kişiler olmak üzere dört öge bulunur.

Aşağıdaki metinlerin hangisinde bu dört ögenin hepsine yer verilmiştir?

- A) Olanları duyunca sevincim arttı. Anneme ve babama her şeyi anlatacaktım. Yürüyordum, yürüyordum... Ağzımı açıp avaz avaz bağırarak istiyordum.
- B) Mehmet dede, tavukların kümesini açmak için avluya inmişti. Tavuklar bile sabahın erken saatleri olduğunun farkındaydı. Oğluna seslendi: "Ahmet! Ahmet! Kalk, uyan. Tembelliğe çok alıştın."
- C) Aras okulda arkadaşlarıyla oyun oynuyor, oradan oraya koşturmaya çalışıyordu. Okulun bahçesi o kadar dardı ki iki koştun mu bitiyordu. Oyundan tat alamıyordu.
- D) Asya yurttaki odasında kitap okuyordu. Dışarıdan sesler geliyordu. Kulaklığını taktı, müzik dinleyerek okumasına devam etti. Artık hiçbir ses onu okumaktan alıkoyamazdı.

47. Dün bir başıma markete giderek hiç aklımda olmayan çikolata, peynir, ayran ve ekmek gibi gıdaları sepetime doldururdum.

Yukarıdaki paragrafta virgül hangi amaçla kullanılmıştır?

- A) Özneyi vurgulamak
- B) Sıralı cümleleri ayırmak
- C) Eş görevli sözcükleri ayırmak
- D) Ara sözü ayırmak

48. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımı diğerlerinden **farklıdır**?

- A) Babaları, sizden iyi olmasın, pek babacan pek cana yakın bir adamdır.
- B) Arkadaşları, öğretmenleri ve aile büyükleri bu olay için bir araya geldiler.
- C) Şiirde sevgiden, özleminden, fedakârlıktan söz etmek neredeyse ayıp sayılırdı.
- D) Masayı, sandalyeyi, bibloyu, şu koca mobilyayı taşımak kolay mı beyim?

49. • Cümlelerde eş görevli sözcükleri ve sözcük gruplarını ayırmak için,
• Uzun cümlelerde, öznedenden sonra,
• Cümle içerisinde ara söz veya ara cümleleri ayırmak için,
• Alıntılanan cümlenin sonuna,
virgül (,) kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımı yukarıda verilenlerden farklıdır?

- A) Kendisine, ailesine kısacası tüm sevdiklerine iyi bakmazsa böyle olur işte, dedi.
- B) Yahya Kemal Beyatlı, Türkçenin en arı ve en güzel halini bir ressam titizliğinde işlemiş bir şairdir.
- C) Babam, mavi gözlü kavruk tenli olan adam, oğlunu görür görmez bir su misali aktı ellerime.
- D) Tamam, en kısa zamanda genç şairi ziyaret ederek yeni şiir kitabı üzerinde sohbet edelim.

50. • Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
• Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
• Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
Öğretmen öğrencilerinden yukarıdaki açıklamalara göre virgülün kullanımına uygun cümleler yazmalarını istemiştir.

Virgülün göreviyle ilgili kurulan cümlelerden hangisi verilen açıklamalara uygun **değildir?**

- A) Vapur, yıllardır kullanılmayan limana yavaş yavaş yanaştı.
- B) Arkadaşlar, soruları çözerken biraz daha dikkatli olabilir misiniz?
- C) Her zamankinden erken kalktım, oyalandığım için işe geç kaldım.
- D) Manisa, Elazığ, Van ve Malatya illeri depremde etkilenen illerimizdir.

51.

Birbiri ardına sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına girerim.

Virgül, aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamadaki işleviyle kullanılmıştır?

- A) Durdu birdenbire, son kez ardına baktı.
- B) O, bütün işlerini eksiksiz yapmıştı.
- C) "Siz nerelisiniz?", diye sordu yanındakine.
- D) Yıllardır bu eski, bakımsız evde oturuyordu.

52. I. Santigrat derece cinsinden hava sıcaklığını ölçmüş olursunuz.
II. Cırcır böceklerinin ötme sıklığı hava sıcaklığı hakkında bilgi verir.
III. Bu sayıyı üçe bölün ve bulduğunuz sayıya dört ekleyin.
IV. Bir cırcır böceğinin 25 saniyede kaç kere öttüğünü sayın.

Bu cümlelerdeki olaylar oluş sırasına göre sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

53.

- Bazı kısaltmaların sonuna konur.
- Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.
- Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.

Aşağıdakilerin hangisinde nokta (.) bu işlevlerinden biriyle kullanılmamıştır?

- A) En küçük kardeşim Ali, 22.05.2018'de dünyaya geldi.
- B) İçinde bulunduğumuz yıl, TBMM'nin açılışının 100. yılıdır.
- C) Okulda yapılacak olan proje toplantısı saat 13.30'da başlayacak.
- D) Dedem, 6. katta bulunan evine her gün zorlukla çıkabiliyordu.

İzmir Ölçme Değerlendirme Merkezi

54.

Farklı yönde gelişen durum ve olayları anlatmada bazı sözcükler yardımcı olur. Bunlara "düşüncenin yönünü değiştiren sözcükler" denir.

Aşağıdaki cümlede düşüncenin yönünü değiştiren bir sözcük kullanılmıştır.

Çok iyi niyetli, cana yakın bir çocuğu ama

- I. kimse onunla oyun oynamıyordu.
- II. öğretmenleri ile konuşmaya çekiniyordu.
- III. arkadaşları onu çok seviyordu.
- IV. sıra arkadaşıyla hiç anlaşamıyordu.

Buna göre düşüncenin yönünü değiştiren sözcük, kaçınıcı cümle ile bağdaşmaz?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

55. Verilen kelimelerin eş ve zıt anlamlarını yazınız.

KELİMELER	EŞ ANLAMI	ZIT ANLAMI
neşe		
fayda		
hızlı		

56. I. Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
II. Ayağını yorganına göre uzat.
III. Akıl akıldan üstündür.
IV. Borç yiğidin kamçısıdır.

Numaralanmış atasözlerinden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

.....

57. I. Kimse yoğurdum ekşi demez.
II. Gülü seven dikenine katlanır.
III. Rüzgâr ekip fırtına biçmek.

Yukarıdaki deyim ve atasözlerinin anlamları aşağıdakilerle eşleştirildiğinde hangi cümle dışta kalır?

- * Yaptığı bir kötülüğün çok daha kötüsü ile karşılaşmak.
- # Bugün yapılması gereken bir işin ertesi güne bırakılması iyi değildir.
- & Herkes sattığı malı, kendi işini, tutumunu ve davranışını över.
- + İnsan sevdiği kimse veya sevdiği iş yüzünden gelecek sıkıntılara katlanır.

.....

58. Kelimeleri karışık olarak verilen deyim ve atasözlerinin doğrusunu bulup belirtilen yerlere yazınız.

I. tutmaz – pas – işleyen - demir
.....

II. komşunun – komşu – külüne – muhtaçtır
.....

III. yorganına – göre – ayağını – uzat
.....

IV. kararır – baka – üzüm – baka – üzüme
.....

59. Noktalı yerlere uygun kelimeleri getirerek deyimleri tamamlayınız.

- I. Ağzına bir..... bal çalarak susturmuştu.
- II. Saman altından..... yürütmeyi iyi bilirdi.
- III. Ocağıma..... diyeceksin bu gidişle.
- IV. Dananın..... kopmadan olacağını görmeliydin.

60.

Yaşamak gerekiyorsa eğer,
Bir çocuk oyunu kadar renkli olsun.
Dünyayı kardeşlik dallarında,
Uçan kuşlar doldursun.
Sen dargınlık ağacı, barış ve yemiş ver.

Yukarıdaki dördlüğün temasını belirtilen alana yazınız.

.....

61. Aşağıdaki ifadeler doğru ise yay ayraç içine “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- 1) (.....) Yazılışları aynı, anlamları farklı olan kelimelere eş anlamlı kelimeler denir.
- 2) (.....) “Aşağı – yukarı” ve “sevinmek – üzölmek” kelimelerinde aynı anlam ilişkisi vardır.
- 3) (.....) “Alçakgönöüllü” kelimesinin zıt anlamlısı “kibirli” kelimesidir.
- 4) (.....) “Dünyalar kadar işim var.” cümlesindeki “dünya” kelimesi terim anlamlıdır.

62. “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını Kutlayan Çocuklar” konulu pano hazırlayacak öğrencinin kullanacağı görselleri işaretleyiniz.

63.

Çocuklar, proje ödevini hazırlarken internetten yararlanabilirsiniz.

.com.tr

.gov.tr

.net.tr

.ww.tr

Ödevi için internetten yararlanmak isteyen öğrenci aşağıdaki internet adresinde boş bırakılan yere yukarıdaki hangi uzantıyı yazarsa işlemi güvenilir olur?

https://www.meb .....

64. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelime gerçek anlamda ise yay ayraç içine "G", mecaz anlamda ise "M" harfi yazınız.

- 1) (....) Bu sabah hava normalden daha sıcaktı.
- 2) (....) Beni kırdığının farkında bile değilsin.
- 3) (....) Dün gelirken bana çok soğuk davrandı.
- 4) (....) İğneli bakışlarıyla annesini çok üzmüştü.
- 5) (....) Çocuk kibritle oynarken odunluğu yakmış.

65.

- I. Yoruldum,
- II. Kalabalıklar içinde.
- III. Boş sözler benliğimde,
- IV. Derin yaralar açtı içimde.

Dörtlükteki altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda mı (G) mecaz anlamda mı (M) kullanıldığını parantez içerisindeki boşluklara yazınız.

I - (...), II - (...), III - (...), IV - (...)

66. Aşağıya neyi, kim, ne zaman, nerede ve nasıl sorularına cevap verebilen üç cümleyi geçmeyen bir metin yazıp her sorunun karşılığını belirtiniz.

Neyi : .....

Kim : .....

Ne zaman : .....

Nerede : .....

Nasıl : .....

67. Verilen kelimelerle anlamlı ve kurallı cümleler oluşturunuz.

- zil – çocuklar – bahçeye – çıktılar – çalınca
.....
- ışıklardır – uygarlığa – yol – kitaplar – gösteren
.....
- süreklilik – yener – her – güçlüğü – çalışmadaki
.....
- yardımcı – etti – arkadaşına – kendisine – olan
teşekkür
.....

69. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini yazınız.

1. Doğayı koruyalım, diyoruz ..... bu konuda bir şey yapmıyoruz.
2. Beni çok özlediğini söylerdi ..... iki yıldır aramadı.
3. Kitaplarım masadaymış ..... ben bir türlü görememiştim.

fakat

ama

ancak

68. Fatih Öğretmen:

Yönetmen yaşam öyküsünü anlattığı bu filmde tüm
1 2 3
imkânsızlıklara rağmen umudunu yitirmeyen bir gencin
4 5 6
başından geçenleri en ince ayrıntısına kadar işlemiş. Zor
7 8
koşullar karşısında pes etmeyen kahraman kişi, hepimize
9 10
örnek olarak sunuluyor filmde.

Izmir Ölçme Değerlendirme Merkezi

Yukarıdaki metin, Fatih Öğretmen tarafından verilmiş ve numaralandırılmış sözcüklerin yerine anlamı değiştirmeyecek başka sözcükler yazılması istenmiştir.

Öğrencinin yazdığı metin nasıl olmalıdır?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

CEVAP ANAHTARI

1. D 26. B 51. D
2. B 27. D 52. C
3. A 28. A 53. A
4. A 29. A 54. C
5. D 30. A 55. Eş anlamı : Sevinç, Yarar, Süratli
6. B 31. B Zıt Anlamı : Üzüntü, Zarar, Yavaş
7. D 32. B 56. III.
8. D 33. D 57. # (Bugünkü işini yarına bırakma.)
9. C 34. B 58. (I) İşleyen demir pas tutmaz.
10. A 35. D (II) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
11. D 36. B (III) Ayağını yorganına göre uzat. (IV) Üzüm üzüm
12. D 37. A baka baka kararır.
13. C 38. B 59. I.parmak, II.su, III.incir, IV.kuyruğu
14. D 39. C 60. Barış ve kardeşlik
15. B 40. D 61. 1)Y, 2)D, 3)D, 4)Y
16. D 41. A 62. I – III - IV
17. B 42. A 63. .gov.tr
18. D 43. C 64. 1)G, 2)M, 3)M, 4)M, 5)G
19. D 44. B 65. I-(G), II-(G), III-(M), IV-(M)
20. C 45. D 66. Ben bugün Ahmet'i Kemeraltı'nda mutlu gördüm.
21. C 46. B Kardeşinin istediği kalemi bulmuştu.
22. B 47. C Neyi: kalemi
23. D 48. A Kim: Ben
24. A 49. D Ne zaman: bugün
25. D 50. A Nerede: Kemeraltı'nda
Nasıl: mutlu

CEVAP ANAHTARI

67. Çocuklar, zil çalınca bahçeye çıktılar.
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.
Çalışmadaki süreklilik her güçlüğü yener.
Kendisine yardımcı olan arkadaşına
teşekkür etti.
68. (1)hayat, (2)hikayesini, (3)bütün,
(4)olanaksızlıklara, (5)ümidini,
(6)kaybetmeyen, (7)detayına, (8)güç,
(9)şartlar, (10)yiğit
69. ama / ancak / fakat (Her cümle için)

meb.gov.tr